

Datum : 20 juni 2024
Onderwerp : Stand van zaken onderzoeken na AZ-Legia Warschau
Van : Anja Schouten - Burgemeester

Geachte leden van de raad,

Inleiding

In navolging op de raadsinformatiebrief van 6 oktober 2023 informeer ik u met deze raadsinformatiebrief over de onderzoeken waartoe de leden van de Alkmaarse voetbalvierhoek (burgemeester, OvJ, teamchef politie, directeur AZ) na de ongeregelde heden rondom de wedstrijd AZ-Legia Warschau opdracht hebben gegeven. Op donderdag 5 oktober 2023 speelde AZ tegen het Poolse Legia Warschau in de UEFA Conference League. De wedstrijd werd gespeeld in de week van de festiviteiten van Alkmaar Ontzet 450 jaar. Hierdoor en door het profiel van een deel van de supporters werd besloten zoveel mogelijk zorg te dragen dat supporters van beide clubs niet in de binnenstad zouden mengen. Ook was het bericht dat een deel van de supporters uit Polen een meerdaagse reis zou maken naar Den Haag met bevriende supporters van ADO Den Haag. Er waren daarom specifieke afspraken gemaakt met de club en de gemeente Den Haag om deze supporters daar te ontvangen en hen hun toegangskaarten daar bij een meeting point te laten halen. De wedstrijddag zelf verloopt in eerste instantie rustig, maar aan het begin van de avond komen Poolse supporters ongecoördineerd bij het stadion. Er ontstaat een oploop en druk op de ingang, waarop uiteindelijk de ME ingezet wordt, inclusief gebruik van traangas en wapenstok. Hierbij wordt uitrusting van ME'ers afgepakt door supporters van Legia Warschau. Er komen supporters ongecontroleerd in het stadion en politiemensen raken gewond. De wedstrijd zelf verloopt uiteindelijk rustig. Na afloop vindt er nog een incident plaats tussen spelers en functionarissen van Legia Warschau en de AZ-organisatie. In de nasleep van het duel worden er online negatieve berichten gestuurd naar de gemeente, ondernemers en maatschappelijke organisaties in het Pools, Engels en (vertaald) Nederlands. Naar aanleiding van deze gebeurtenissen is een aantal acties ingezet. De uitkomsten en de stand van zaken hiervan worden in deze raadsinformatiebrief toegelicht.

Incidentenevaluatie door het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Op verzoek van de vierhoek is het Auditteam Voetbal en Veiligheid een onderzoek naar het incident gestart om te evalueren wat er rond de wedstrijd gebeurd is. Het evaluatierapport is inmiddels gereed en met ingang 20 juni 2024 openbaar. De uitkomsten van het onderzoek zie ik als een bevestiging van onze eigen conclusies. Wij moeten blijven zoeken naar nog betere omstandigheden voor, tijdens en na de wedstrijden, in en om het stadion. Daarvoor hebben we hiermee nieuwe handvaten gekregen, waarmee wij ook snel gezamenlijk aan de slag gaan. De vierhoek heeft kennisgenomen van de evaluatie en de aanbevelingen. De vierhoek benadrukt dat dit incident niet had plaatsgevonden als Legia Warschau zich aan de vooraf gemaakte afspraken zou hebben gehouden. Ook stelt de vierhoek zich op het standpunt dat het gedrag rondom het stadion van een groot deel van de Legia-supporters

onaanvaardbaar was. De kern van het probleem is overigens niet de vraag hoe wij handelen als Europese clubs zich niet aan de gemaakte afspraken houden. Het vraagstuk is vooral dat we erop moeten kunnen vertrouwen dat afspraak ook afspraak is, dat blijkt immers niet bij iedere club het geval. De vierhoek gaat aan de slag met de aanbevelingen en verwacht daar voor het komende seizoen opbrengsten van te zien. Maar we leggen de bal ook bij de UEFA. In samenspraak met de landelijke regiegroep Voetbal en Veiligheid, de KNVB en andere betreffende voetbalgemeenten ga ik met hen in gesprek. Onderwerpen die ik daar zal agenderen zijn het maken van dergelijke afspraken over het ticket omwisselpunt en verplichtende vervoersafspraken.

Strafrechtelijke onderzoeken

De politie en het Openbaar Ministerie hebben onderzoek gedaan naar de incidenten voorafgaand aan de wedstrijd (het openlijke geweld gepleegd door de Legia Warschau-aanhangers tegen de ME) en de incidenten na de wedstrijd (mishandelingen van een beveiliging van AZ door spelers van Legia Warschau). Laatstgenoemd onderzoek is afgerond en een van de spelers is gedagvaard voor de politierechter in dit verband. Het eerstgenoemde onderzoek loopt nog en daar kan in het belang van het onderzoek niet meer over worden gezegd.

Onderzoek online berichtgeving

Na de wedstrijd is er op sociale media een enorme berichtenstroom op gang gekomen. Hier hebben we op gereageerd door de inzet van een ambtelijke expertgroep. We hebben de berichtenstroom proberen te stoppen en ondernemers in contact gebracht met meldpunt HelpWanted. Ik heb opdracht gegeven om ook hier verder kwantitatief en kwalitatief onderzoek naar te laten doen.

Analyse door TILT, een gespecialiseerd onderzoeksbureau op het gebied van social media analyses, heeft uitgewezen dat er na de wedstrijd in een periode van circa 8 weken ruim 31.000 berichten zijn gestuurd die een relatie hebben met de wedstrijd AZ-Legia Warschau. Verdieping laat zien dat bijna 7.500 van deze berichten dreigend of haatzaaiend zijn. Vele Alkmaarse ondernemers en maatschappelijke organisaties zijn direct of indirect doelwit geweest van negatieve berichten en vele 'fake reviews'. Het merendeel van deze haat- en dreigberichten is aan de burgemeester van Alkmaar gericht en werd getriggerd door de communicatie van een beperkt aantal accounts met een enorm bereik. We zien dat deze berichtenstroom een aantal uitzonderlijke elementen in zich heeft. De berichten zijn niet afkomstig van 'bots' maar van normale accounts en niet van anonieme 'scheldaccounts'. Daarnaast is de hoeveelheid en de heftigheid van de berichten nog niet vaak gezien in Nederland.

Bovenstaande analyse is input voor een kwalitatief onderzoek dat momenteel door het Lectoraat Cybersafety van de Thorbecke Academie/NHL Stenden wordt uitgevoerd. Dit onderzoek richt zich vooral op de respons van de gemeente en moet naast geleerde lessen ook een handelingskader opleveren voor gemeenten die met een soortelijke situatie worden geconfronteerd. Naar verwachting wordt deze zomer door het Lectoraat een eindrapport opgeleverd. Zodra dit rapport beschikbaar is, wordt het met uw raad gedeeld.

Aangifte

De stroom aan (haat)mails en online berichten die ik via mijn accounts op social media en mail heb ontvangen waren gericht op zowel mij als persoon als op het ambt van burgemeester. Ik heb hiervan aangifte gedaan. Los van het feit of aangifte zal leiden tot een succesvolle vervolging, vind ik het doen

van aangifte belangrijk als normstelling, oftewel de boodschap afgeven dat wij als gemeente Alkmaar dergelijke berichten niet tolereren en dat deze maatschappelijk gezien af te keuren zijn. De andere leden van de driehoek (teamchef politie en OvJ) steunen mij daarin.

Bestuurlijk proces

Ik vind het belangrijk om de uitkomst van de evaluatie en de onderzoeken met uw raad te delen en openbaar te maken. Ik geef u in overweging om hierover een raadsinformatie avond te organiseren.